

МОНЕТОСЕЧЕНЕТО НА НИКОПОЛИС АД НЕСТУМ

Нина Христова

Никополис ад Нестум е основан от император Траян в чест на победата му над даките в 106 г. върху старо тракийско селище край днешното село Гърмен, Благоевградско. През римската и ранновизантийска епоха Никополис ад Нестум е най-значителният град на територията между реките Струма и Места. Разрушен е през 6 в.

Монетите на града участват рядко в колективните монетни находки, а музейните сбирки съдържат сравнително малък брой монети на Никополис ад Нестум. Това затруднява проучванията и монетосеченето на града е отразено в съвременната историческа и нумизматична литература твърде ограничено¹. Все още единственият труд, в който са каталогизирани монети на Никополис ад Нестум остава "Античните монети на Балканския п-ов и монетите на българските царе" (1912 г.) на Н. Мушмов, където са описани двадесет и седем монети. При всичките неточности и непълноти той остава единствена база за сравнение при публикуване на нови типове.

В настоящата публикация се включват единадесет неизвестни досега монетни типове на Никополис ад Нестум, подбрани от няколко частни колекции и е приложен каталог от общо четиридесет и четири монети (от тях две монети са от аукциони и са добавени за сравнение). При определянето на монетните типове, изображения и надписи се опирахме на Никола Мушмов, на проучванията на Йорданка Юркова ("Монетосеченето на градовете в Долна Мизия и Тракия II-IIIв. Хадрианопол", 1987) и на Диляна Ботева ("Долна Мизия и Тракия в римската имперска система", 1997 г.), както и на експертизите, направени в Софийско нумизматично дружество.

Всички монети на Никополис ад Нестум носят на реверса надпис, включващ родовото име Улпия:

ΟΥΛΠΙΑΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕ(Ε)ΩΣ ΠΡΟΣ ΜΕ(Ε)ΣΤΩ*

/Улпия Никопол на Места/

Никополис ад Нестум е сред петте по-стари тракийски селища в провинция Тракия - Сердика, Пауталия, Никополис ад Нестум, Топир и Анхиало

* в скоби е поставена буквата, която има два варианта на изписване, а с по-блед шрифт са отбелязани по-честите съкращения

- които при император Траян (98-117 г.) получават това родово име (от **MARCUS ULPIUS TRAIANUS**).

Каталогизираните монети на Никополис ад Нестум са на Юлия Домна, Гета и Каракала. Юлия Домна, майката на Каракала и Гета, е върху аверса на три от представените монети. Портретните черти на Юлия Домна върху монетите на Никополис ад Нестум са типичните за тази императрица, сирийка по произход. Надписът на аверса е като при другите провинциални монети на Юлия Домна:

ΙΟΥΛΙΑ ΔΟΜΝΑ ΣΕ
/Юлия Домна Севаста/

На две от тях върху реверса е изобразена Артемида, а върху третата - Немезида-Еквитас. Артемида се явява в два варианта върху реверса на монетите с образа на Юлия Домна: на единия тя е представена статично, с дясната ръка поставя стрелата на тетивата на лъка, който държи в лявата (№ 3). Втората композиция е много по-динамична и създава усещане за убедителна пространственост: при нея с дясната ръка Артемида изважда стрела от колчана на гърба си (№4).

Представените екземпляри с Каракала на аверса са общо двадесет и един, от които пет се публикуват за първи път. Надписът, съпровождащ обрза на Каракала върху всички монети е:

ΑΥΤΟΚΡΑΤ ΚΑΙΣΑΡ Μ ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ
/Автократор Цезар Марк Аврелий Антонин/

На монетите на Каракала до убийството на Гета се изписва ΣΕΥΗΡΟΣ², а всички портретни изображения на Каракала от монетите на Никополис ад Нестум са сходни и отговарят на индивидуалните черти на императора в периода около и след 210 г. (малко преди, по време и непосредствено след съимператорството на Гета). Образът на Каракала върху аверса на монетите, сечени в Никополис ад Нестум, е най-малко от три различни лицеви матрици. Портретът на Каракала от едната матрица е предаден в профил надясно, с къса коса и брада. Второто портретно изображение е бюст на Каракала, обърнат наляво с енергичен и напрегнат израз на лицето. Третият портрет на Каракала се характеризира с къдрави коси и по-дълга, също къдрава брада. (Може би е използвана и четвърта матрица, близка до третата по стилови белези и трактовка на портретните черти.)

Описаните от Н. Мушмов монетни типове на Никополис ад Нестум се потвърждават от екземпляри, намиращи се в частни колекции, с изключение на два, от които не са ни известни досега екземпляри. Описваната от Мушмов монета, имаща на реверса изображение на Зевс, прав, подпрян на жезъл (№ 4060 в неговия каталог), не е известна от други публикации. Другата монета, която самият Мушмов предава по описания, с Аполон на реверса (S4053), също не е известна от проучвания или намерени екземпляри.

Сред монетите на Каракала са две, които на обратната страна имат изображение на Хера (№4 и 5), конвенционално представена богиня за рим-

ското монетосечене. Иконографията на Хера върху двата екземпляра е характерна: в цял ръст, в дълъг хитон и наметало, с лявата ръка обхваща високо жезъл, а в дясната държи патера. Реверсите на двете монети са от две матрици и се различават както по надписа, така и по изобразителния състав. Върху реверса на едната монета (№4) до краката на Хера има паун, който липсва в композицията на другата монета.

За първи път се публикува една монета на Каракала, която има на реверса си Артемида, позната от монетосеченето на другите провинциални градове в Тракия. Фигурата на Артемида е обърната наляво и е предадена с динамични линии, създаващи усещане за дълбочина, както на обемите на самата фигура, така и на пространството, в което тя се намира. Иконографията е традиционна за образа на богинята: Артемида е в къса туника, с колчан на гърба, в лявата ръка държи лък, а в дясната - стрела; до краката ѝ е изобразено тичащо куче (№7).

За първи път публикуваме монети на Никополис ад Нестум с изображения на здравеносните божества от античната митология. Едната монета носи образ на Асклепий (№14), а другите две са с Хигия на реверса (№15 и 16) и се различават само в надписа. Асклепий и Хигия принадлежат към популярните божества от римското провинциално монетосечене по днешните български земи.

Върху една от монетите с образ на Каракала, които се публикуват за първи път, е изобразен Хермес в цял ръст, с голо тяло и глава, обърната наляво. В дясната си ръка държи кесия, а в лявата - кадуцей (№11).

За първи път се публикува монета с речен бог на реверса (№26). Персонализации на реки във вид на полулегнали мъжки фигури, покрай които тече реката, са разпространени в монетосеченето на източните римски провинции. В случая речният бог се явява персонализация на реката Места. Иконографията на речния бог е същата като при персонализацията на реките Дунав, Искър, Тунджа, Марица в монетосеченето на други римски градове от същия период.

Два варианта има монета на Каракала, на реверса на която е представен Арес (№8, 9 и 10). Разликата е в насочването на главата: при единия тя е обърната надясно, а в другия - наляво. Не е известно кой от вариантите е познавал Н.Мушмов, който описва този тип монета.

Монета с образа на Деметра върху реверса, описана от Мушмов, се потвърждава от екземпляр, намиращ се в частна колекция (№6). Деметра, с глава наляво, е в дълъг хитон и с наметало. В дясната си ръка държи патера, а с лявата се подpira на факла с дълга дръжка (като жезъл?), около дръжката на която се увива змия. Тази иконография на богинята е типична за монетосеченето на епохата. Три монети с образ на Каракала носят изображение на Немезида-Еквитас на обратната страна. Едната - фигурата на богинята е с рог на изобилието (№18), а на другите две - с везни, №19 и 20. В композицията на реверсите на № 18 и 20, е включен и постоянният атрибут на Немези-

да- колело със спици опряно до краката ѝ. Върху третата монета (№20) изобразената богиня е без колело, но с везни - атрибут на Еквигас, и камшик - атрибут на Немезида. Две монети с Каракала на аверса, едната с Нике на реверса (№12), а другата - с градската богиня (№27). Те са описани от Н.Мушмов и възпроизведените екземпляри потвърждават подробностите в описанието на изобразителния състав и надписите.

Две монети - една с изображение на Дионис (№13) и една с изображение на Сол (№21), описани от Мушмов, се потвърждават от екземпляри, намиращи се в частни колекции. Сол се среща сравнително рядко върху римски провинциални монети. Богът е представен прав, фронтално, гол, с лъчиста корона. Главата му е обърната надясно. В дясната ръка вдигната над главата държи лък, а лявата е спусната надолу покрай тялото.

Последните две монети на Каракала са с изображение на орел с разперени крила, стъпил на пиедестал (олтар-жертвеник) - №28 и 29. Различията между двете монети са в надписа и в композицията на реверса: при първата (№28) пиедесталът е фланкиран от легионерски знамена, липсващи при втората (№29). Композицията е позната от монетосеченето на други градове в Мизия и Тракия. Тя обикновено се определя като символ на военни победи на императора. Възможно е обаче тази композиция да се явява отражение на един тип римски консекрационни монети и в случая да отбелязва повсеместно смъртта и обожествяването на Септимий Север.

Една монета има на реверса си фигура на император (№25) в иконографската формула на победителя, с фигура на Нике в дясната ръка. Гета също има една монета с император на реверса (С43) със същата иконография.

Сред монетите на Никополис ад Нестум, които Мушмов описва, е една на Каракала с Глюкон на реверса. Култът към Глюкон - змия с лъчист нимб, понякога с брада - е местен източен култ от Пафлагония, получил разпространение при Марк Аврелий.³ Монети с Глюкон секат Сердика, Пауталия (градът има десетки емисии на Каракала и Гета с Глюкон на реверса), Томи, Калатия, Марцианопол, Адрианопол.

От представените тринадесет типа монети на Гета (с общо петнадесет екземпляра), шест се публикуват за първи път, а седем са описани от Н.Мушмов. Портретът на Гета е отпечатан от общо две матрици. Двете портретни изображения са сходни по начин на трактовка на индивидуалните черти и се различават повече по стила: едното изображение (върху осем от представените екземпляри) е по-обобщено в предаването на късата коса и при него Гета е голоблад (или с много малка брада), а при другото косата е къдрава и има също така къдрава и по-дълга брада. Върху аверса се изписва:

ΑΥΤ Κ Π ΣΕΠΤΙΜΙΟΣ ΓΕΤΑΣ ΣΕΒ

/Автократор Цезар Публий Септимий Гета Севаст/

Монетите са отсечени в периода 210-211 г. когато Гета е съимператор заедно с Каракала.

За първи път се публикува монета с композиция на Артемида в ход наляво (№33), която е идентична с тази от монетата на Каракала със същата богиня. Същото се отнася и за монета с Еквитас на реверса (А41), както и за един екземпляр с Фортуна на реверса (В42). Възможно е да са използвани едни и същи матрици за реверсните печати на монетите на Гета и Каракала. За първи път се публикува монетата Гета с Еквитас на реверса (А41). Еквитас права, гледа наляво. Облечена е в дълъг хитон. В дясната си ръка държи везни, а в лявата държи рог на изобилието. Също за първи път се публикува и монетата с Фортуна на реверса (В42). Фортуна права, с калатос на главата, гледа наляво. Облечена е в дълъг хитон. В дясната си ръка държи корабно кормило, а в лявата държи рог на изобилието.

В два варианта се явява Арес на реверса на непубликувани досега монети на Гета. Както и при монетите на Каракала, върху единия екземпляр главата на Арес е обърната надясно и лявата ръка, държаща щита е встрани; на другия - главата е наляво, а ръката с щита е обърната надолу (№34 и 35). Една двойка матрици е послужила за отпечатване на монетите и на Каракала, и на Гета. Два варианта имат и монетите на Гета с Хигия на реверса-№38 и 39. Различието е в надписа и в изображението на Хигия, което е от две различни матрици. Едната съвпада с матрицата, използвана и при монета с Хигия на Каракала.

Последната непубликувана монета на Гета има на реверса речен бог (D44), чиято иконография е подобна на тази от монетата на Каракала със същата персонификация.

Една монета на Гета има на реверса изображение на Сол, близко по иконографски и стилови белези до това от монетата на Каракала. Трудно е да се каже дали и за изображението на Сол е използвана същата матрица, която е послужила и за изображението на Сол върху монетата на Каракала, тъй като повърхността е силно изтрита.

Монети на Гета, сечени в Никополис ад Нестум, с Хера (№30), Деметра (№31) и Хадес-Серапис (№32) на реверса, са описани от Н. Мушмов и представените екземпляри са от същите типове.

Каталогизираните монети на Никополис ад Нестум могат да бъдат отнесени към един сравнително неголям период, 210-211г., в границите на който е била активна монетарницата на града. Този период съвпада с активността на монетарниците в другите римски провинциални градове в Тракия и Долна Мизия.

Извън времето, в което е осъществено монетосеченето на Никополис ад Нестум, остават няколко монети с образи на Комод и Криспина. Една монета на Комод и една на Криспина описва Н. Мушмов⁴, като на самия него те са известни само по описания. Според Мушмов върху реверса на монетата с Комод (авторът поставя под въпрос дали това е Комод) е изобразен Зевс, а върху реверса на екземпляра с Криспина - конник, който авторът определя като Лунус. В Градските нумизматични събрания на Милано

се намира монета на Никополис ад Нестум, която на аверса има образ на Комод, а на реверса - композиция, почти идентична с тази от реверса на описаната от Мушмов монета на Криспина. В корпуса "SILLOGE NUMMORUM GRAECORUM ITALIA. Milano. Civiche Raccolte Numismatiche" (2000 г.) конникът на реверса е определен като един от Диоскурите⁵, вероятно заради специфичната шапка. Монета от типа на екземпляра в Милано, но с друг лицев печат и малки разлики в надписа ни бе предоставена във вид на гипсово копие от екземпляр в чуждестранна колекция. Реверсът на миланската монета и на тази от гипсовото копие е не само от един и същ печат, но и с едни и същи нарушения на контура. Присъствието на тези монети с изображения на Комод е странно, то трудно се обвързва с ограниченото по време монетосечене на Никополис ад Нестум. Обстоятелството, че реверсът на миланския екземпляр и този от гипсовото копие са абсолютно еднакви, води до допускането, че може би имаме работа с подвеждащ нумизматичен материал. От друга страна, Лунус на реверса не се среща върху други провинциални монети от Тракия, Македония и Долна Мизия, а идентифицирането с един от Диоскурите не е убедително. Трудно е да се допусне, че и авторитет като Н. Мушмов, и престижен съвременен каталог като този на Миланските градски нумизматични колекции са определили неправилно изображенията - подобни несъответствия се получават в специализираната историческа и нумизматична литература, когато нумизматичният материал е несигурен.

¹ Вж.: **Й. Юркова**. *Монетосеченето на градовете в Долна Мизия и Тракия II-III в. Хадрианопол*. С., 1987, табл. 5 на стр. 99 и табл. 6 на стр. 110.

² Вж.: **Д. Ботева**. *Долна Мизия и Тракия в римската имперска система*. С., 1997, стр. 43.

³ Вж.: **Й. Юркова**, цит. пр., стр. 63

⁴ Вж.: **Н. Мушмов**. *Античните монети на Балканския п-ов и монетите на българските царе*. С., 1912, с. 229-230.

⁵ *SILLOGE NUMMORUM GRAECORUM ITALIA*. Milano. Civiche Raccolte Numismatiche, volume VI, Comune di Milano 2000, p.116; монетата е описана под номер 461 в каталога:

/Eusemplario di Nicopolis ad Nestum Commodus

D. busto paludato, laureato di Commodus

R.Dioscuro?/ al passo.

<p>Аверс: ΙΟΥΛΙΑ ΔΟΜΝΑΣ</p>	<p>1 и 2. ЮЛИЯ ДОМНА</p>	<p>Реверс: ΟΥΛΠ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΜΕΣΤ</p>
<p>Бюст на императрицата в профил надясно, с драпирана мантия и сложна прическа с кок на тила.</p> <p>Вариант: Бюст на императрицата в профил надясно, с драпирана мантия и сложна прическа с кок на тила.</p>	 <p>екземпляр от аукцион</p> <p>екземпляр от частна колекция</p>	<p>Артемида в профил надясно. Косата ѝ е привързана на тила в кок. Облечена е в къса туника над коленете. В лявата ръка държи лък, а с дясната поставя стрела на тетивата. На краката е с високи ботуши. Зад нея се развява воал.</p> <p>Вариант: ΟΥΛ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΜΕΣΤΩ</p> <p>Артемида в ход надясно. Косата и е привързана високо на тила в кок. Облечена е в къса туника. В лявата ръка държи лък, а с дясната вади стрела от колчан зад гърба си. Обута във високи ботуши.</p>

Н. М. 4049.

§ Φ - 25-26 mm, тегло - 10,2; 12,4 g.

<p>Аверс: ΙΟΥΛΙΑ ΔΟΜΝΑΣΕ</p>	<p>3. ЮЛИЯ ДОМНА</p>	<p>Реверс: ΟΥΛΠ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΜΕΣΤ</p>
<p>Бюст на императрицата в профил надясно, с драпирана мантия и сложна прическа с кок на тила.</p>	 <p>екземпляр от частна колекция</p>	<p>Немезида-Еквитас права, с диадема на главата, обрнатата наляво. Облечена е в дълъг хитон. В лявата ръка държи жезъл, а в дясната - везни. До краката ѝ е подпряно колело. Наметалото е праметнато през лявото рамо.</p>

Н. М. 4048.

§ Φ - 25 mm, тегло - 12,1 g.

<p>Аверс: ANTONINOC AVT K M AVPH</p>	<p>7. КАРАКАЛА (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ Π ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣΜΕΣΤΩ</p>
<p>Бюст на императора в профил наляво с лавров венец, с къдрава коса и къса брада. Облечен е в броня и наметнат с драпирана мантия. На лявото му рамо има щит, а в дясната ръка държи копие.</p>	 <p>екземпляр от частна колекция</p>	<p>Артемида в ход наляво. Косата и е привързана високо на тила. Облечена е в къса туника. В лявата ръка държи лък, а в дясната - стрела. Зад гърба ѝ колчан. Обута във високи ботуши. До краката ѝ има куче.</p>

Публикува се за първи път. § Φ - 30 mm, тегло - 16,6 g.

<p>Аверс: AVT K M AVPH ANTONINOC</p>	<p>8, 9 и 10. КАРАКАЛА (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡ ΜΕΣΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец и панделка, с къси брада и коса.</p> <p>Вариант: Подобен лицев печат.</p> <p>Вариант: Подобен лицев печат.</p>	 <p>екземпляр от частна колекция</p> <p>екземпляр от аукцион за сравнение</p> <p>екземпляр от частна колекция</p>	<p>Арес прав, гол, с шлем на главата, обръната надясно. В дясната си ръка държи копие, с върха надолу, а в лявата държи щит.</p> <p>Вариант: Същият печат за реверса.</p> <p>Вариант: ΟΥΛ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡ ΜΕΣΤΩ Арес прав, гол, с шлем на главата, гледа наляво. В дясната си ръка държи копие, с върха надолу, а в лявата държи щит.</p>

Н. М. 4051.

§ Φ - 30 mm, тегло - 17,2; 15,6; 14,8 g.

In honorem Prof. Margaritae Taceva

<p>Аверс: ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡΗ ΑΝΤΟΝΙΝΟΣ</p>	<p align="center">11. ΚΑΡΑΚΑΛΑ (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ Π ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣΜΕΣΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с къси брада и коса.</p>	<p align="center"> екземпляр от частна колекция </p>	<p>Хермес прав, гол, гледа наляво. В дясната си ръка държи кесия, а в лявата държи кадудей и мантия прехвърлена през рамото.</p>

Публикува се за първи път. § Φ - 29 mm, тегло - 14,8 g.

<p>Аверс: ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡΗ ΑΝΤΟΝΙΝΟΣ</p>	<p align="center">12. ΚΑΡΑΚΑΛΑ (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ Π ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡ ΜΕΣΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с къси брада и коса.</p>	<p align="center"> екземпляр от частна колекция </p>	<p>Нике права, с крила, движи се наляво. В дясната ръка протегната напред, държи венец, а в лявата - палмова клонка с дълга дръжка.</p>

Н. М. 4054 § Φ - 29 mm, тегло - 14,8 g.

<p>Аверс: ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡΗ ΑΝΤΟΝΙΝΟΣ</p>	<p align="center">13. ΚΑΡΑΚΑΛΑ (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ Π ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣΜΕΣΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец, къса брада и къдрава коса. Венецът е завързан с панделка.</p>	<p align="center"> екземпляр от частна колекция </p>	<p>Дионис прав, гол, с превързана коса. Главата му е обърната наляво. В дясната ръка държи съд с две дръжки, а с лявата се поддържа на тирс. До краката му отляво е изобразена пантера.</p>

Н. М. 4056 § Φ - 27 mm, тегло - 11,2 g.

<p>Аверс: AVT K M AVPH ANTONINOC</p>	<p>14. КАРАКАЛА (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛΠΙΑΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣΜΕΣΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с къси брада и коса.</p>	 <p>екземпляр от частна колекция</p>	<p>Асклепий прав, с открити гърди, брадат, гледа наляво. Мантията му е прехвърлена през лявото рамо. В дясната си ръка държи яйце, което подава на змията, увита на тоягата му.</p>

Публикува се за първи път. § Φ - 27 mm, тегло - 10,8 g.

<p>Аверс: AVT K M AVPH ANTONINOC</p>	<p>15 и 16. КАРАКАЛА (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡ ΜΕΣΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с къси брада и коса.</p> <p>Вариант: Същият лицев печат.</p>	 <p>екземпляр от частна колекция</p> <p>екземпляр от частна колекция</p>	<p>Хигия права, гледа надясно. Облечена е в дълъг хитон. В лявата си ръка държи патера, от която храни змия.</p> <p>Вариант: ΟΥΛ Π ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣ ΜΕΣΤΩ</p> <p>Хигия права, гледа надясно. Облечена е в дълъг хитон. В лявата си ръка държи патера, от която храни змия.</p>

Публикува се за първи път. § Φ - 30 mm, тегло - 16,6 g.

In honorem Prof. Margaritae Taceva

<p>Аверс: ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡΗ ANTONINOC</p>	<p align="center">17. КАРАКАЛА (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛΠΙΑC ΝΙΚΟΠΟΛΕΩC ΠΡ ΜΕCΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с къси брада и коса.</p>	<p align="center"> екземпляр от частна колекция </p>	<p>Глюкон с лъчиста корона, с глава, обърната надясно.</p>

Н. М. 4061	§ Φ - 27 mm, тегло - 12,8 g.
------------	------------------------------

<p>Аверс: ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡΗ ANTONINOC</p>	<p align="center">18. КАРАКАЛА (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩC ΠΡ ΜΕCΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с къдрава коса и брада.</p>	<p align="center"> екземпляр от частна колекция </p>	<p>Немезида - Еквитас права, гледа наляво. Облечена е в дълъг хитон. В дясната си ръка държи везни, а в лявата — рог на изобилието. Долу до краката ѝ е подпряно колело със спици.</p>

Н. М. 4057	§ Φ - 30 mm, тегло - 16,2 g.
------------	------------------------------

<p>Аверс: ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡΗ</p>	<p>19 и 20. КАРАКАЛА (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡ ΜΕΣΤΩ</p>
<p>ANTONINOC Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с брада и къдрава коса. Венецът е завързан с панделка.</p> <p>Вариант: Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с къси брада и коса.</p>	<div style="text-align: center;"> <p>екземпляри от частна колекция</p> </div>	<p>Немезида-Еквитас права, гледа наляво. Облечена е в дълъг хитон. В дясната си ръка държи везни, а в лявата - камшик подпрян на рамото и мантия. Долу подпряно колело със спици.</p> <p>Вариант: ΟΥΛ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡ ΜΕΣΤΩ</p> <p>Немезида-Еквитас права, гледа наляво. Облечена е в дълъг хитон. В дясната си ръка държи везни, а в лявата - камшик, подпрян на рамото, и мантия.</p>

Н. М. 4064

§ Φ - 28-30 mm, тегло - 15,6; 16,8 g.

<p>Аверс: ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡΗ ANTONINOC</p>	<p>21. КАРАКАЛА (198-217)</p>	<p>Реверс: ΟΥΛ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡ ΜΕΣΤΩ</p>
<p>Глава на императора в профил надясно с лавров венец, с къси брада и коса.</p>	<div style="text-align: center;"> <p>екземпляр от частна колекция</p> </div>	<p>Сол прав, с голо тяло, с рамене фронтално и глава обърната надясно. Носи лъчиста корона. В дясната ръка, вдигната над главата, държи лък, а лявата е спусната надолу край тялото.</p>

Н. М. 4050

§ Φ - 29 mm, тегло - 17,1 g.

